

3
СТОР.

Любов —
це... УжНУ!

4
СТОР.

Про специфіку
наукової праці

8
СТОР.

Журналістським будням
присвячується...

Уперед — за Колумбом!

Володимира Смоланку переобрано ректором УжНУ

9 червня стало знаковим для Ужгородського національного університету, адже обирали ректора. Голосували по-новому — на шести виборчих дільницях, із 9:00 до 15:00. Таким правом могли скористатися штатні науково-педагогічні працівники й виборні представники із числа інших трудівників закладу та студентства.

Незважаючи на те, що в списку кандидатів був тільки один претендент — професор Володимир Смоланка, — ужнівці свого очільника обирали вразі доволі активно. Скажімо, на виборчій дільниці № 3, розташованій в основному навчально-лабораторному корпусі на «БАМі», серед філологів уже через дві години після початку процедури голосування своїм правом волевиявлення скористалася більш ніж половина виборців. Надали

кількість заповнених бюлетенів в урнах тільки зростала. Так, на згаданій дільниці в обід голоси віддали 85 відсотків тих, хто міг це зробити. Високою була відвідуваність дільниць і в цілому в університеті. А за даними головної виборчої комісії з проведення виборів ректора, оприлюдненими на офіційному сайті УжНУ, узяло участь 1685 осіб із 1884, внесених до списків, а це майже 90 відсотків електорату.

Кандидатуру ж Володимира Смоланки підтримали 1615 працівників вишу з правом голосу, що становить понад 85 % від загальної кількості виборців та майже 96 відсотків серед тих, хто взяв участь у голосуванні.

Отже, в університеті цілковито довіряють В.Смоланці як очільникові. Вітаємо нашого ректора й бажаємо Володимирові Івановичу подальших

трудових звершень на посаді та, як завжди, перебувати на вістрі часу.

До речі, із новиною про результати виборів ректора зійшлися в часі ще дві вагомі події. Зокрема, за версією Центру міжнародних проєктів «Євроосвіта», який оприлюднив рейтинг вітчизняних ЗВО «ТОП-200 Україна, 2021», Ужгородський національний університет потрапив до першої п'ятнадцятки, посівши 13 місце. До уваги брали чимало міжнародних показників — академічну, науково-видавничу діяльність, науково-дослідницькі досягнення, власне міжнародну роботу, цитованість наукових праць учених вишу, якість представлення й популярність закладу в усевітній мережі, а також наукові успіхи студентів, навчально-наукову, винахідницьку діяльність (кількість отриманих торік патентів працівника-

ми університету), привабливість УжНУ для абітурієнтів тощо.

А ще сам Володимир Іванович за багаторічну й плідну працю та з нагоди ювілею був удостоєний ордена «Знак пошани», яким нагородив президент Української технологічної академії Ігор Половніков (відзнаку вручив представник УТА в Закарпатській області, декан хімічного факультету нашого вишу, професор Василь Лендел).

Що ж, маємо привід пишатися й оптимістично дивитися в найближче майбутнє УжНУ. Його, є переконання, В.Смоланка вестиме до нових висот, якими б не були труднощі. Тут спрацює постулат Христофора Колумба: «Ти ніколи не перепливеш океан, якщо боїтимешся втратити берег із видимості».

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Музей альма-матер відвідали учні археологічної школи

Під час літніх канікул хлопці та дівчата з археологічної школи завітали до Археологічного музею Ужгородського національного університету.

Гості ознайомилися з різноманітними експонатами й уважно слухали розповідь керівника відповідного структурного під-

розділу, доцента Володимира Мойжеса. Він, зокрема, акцентував увагу на артефактах кам'яного віку нашого краю та пояснив присутнім відмінності між ранніми знаряддями праці.

Сніжана БЕЗКРОВНА,
студентка
відділення журналістики.

В Ужгородському міському пологовому будинку освячено меморіальну дошку на честь видатних лікарів-гінекологів, науковців-педагогів кафедри гінекології та акушерства УжНУ, професорів Миколи Бакшеєва (01.05.1911 – 03.10.1974), Михайла Ганича (20.05.1931 – 06.01.2021)

та доцента Юрія Бобика (28.05.1926 – 05.11.2009). Захід приурочили до Дня медичного працівника. Зібралися рідні, близькі, колеги, учні вищезазначених шанованих діячів, представники власне пологового будинку й духовенства Мукачівсько-Карпатської єпархії ПЦУ.

ФОТОФАКТ

УТРАТА

Колеги висловлюють співчуття проректорові УжНУ Мирославі Лендбел у зв'язку зі смертю її батька – **Олександра Георгійовича Пецкаря.**

На вчених радах

Інформуємо про головні аспекти засідання вченої ради УжНУ, яке відбулося наприкінці травня.

Проректор з адміністративно-господарської роботи Дмитро Сойма звітував про діяльність за останні сім років. Регулярно у виші здійснювали капітальні та поточні ремонти навчальних корпусів та житлових приміщень, на що за період 2015–2020 рр. вкладено 106,5 млн грн. Одним зі здобутків є збільшення аудиторного фонду на понад 4000 м².

Значну увагу приділили поліпшенню умов у гуртожитках: за сприяння угорських партнерів оновили п'ятий та шостий поверхи, хол помешкання № 4 й спортивний майданчик поруч. З останніх поверхів почали ремонтувати коридори, санприміщення гуртожитків, що на набережній. Також зробили нові покрівлі й осучаснили системи водопостачання, водовідведення, пожежної сигналізації. До того ж зведено 3 електричні та 5 газових модульних котельень. На це спрямували понад 15 млн грн.

Д.Сойма зазначив: «Пріоритетними заходами з модернізації матеріально-технічної бази університету є підвищення енергоефективності. Із цією метою збудовано трансформаторну підстанцію потужністю 560 кВА на вулиці Університетській. Вартість робіт – 3,7 мільйона гривень.

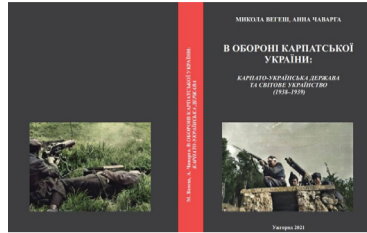
Здійснено поступовий перехід на сучасне енергоощадне світлодіодне освітлення, зменшено споживання реактивної електроенергії шляхом установлення приладів, які її обліковують. На всі об'єкти закладу встановлено лічильники з модемами зв'язку, що погодинно обліковують електроенергію. Інформація надходить адміністратору. Це дає можливість розпочати нові напрямки енергозбереження, які індивідуально запровадять у кожній із будівель вишу.

Варто додати: нині УжНУ бере участь у проекті підвищення енергоефективності навчальних корпусів (частина проекту «Вища освіта України»). Ініціатива передбачає залучення 4 мільйонів євро на проведення капітального ремонту навчально-лабораторних корпусів та студентського гуртожитку на «БАМі» до 2022 року.

Крім того, уже оголошено публічні закупівлі в електронній системі ProZorro для встановлення системи сонячних панелей, теплових насосів для обігріву приміщень і підігріву води в басейні спортивно-оздоровчого комплексу «Буревісник» у межах проекту «Нові енергетичні рішення в Карпатському регіоні» за програмою NuSkRoUa (орієнтовна вартість – 11,4 млн грн).

Відтак декан факультету здоров'я та фізичного виховання Іван Миронюк окреслив

Монографія від науковців УжНУ

Микола Вегеш та Анна Чаварга опублікували монографію «В обороні Карпатської України: Карпато-Українська держава та світове українство (1938–1939)».

Історія становлення й розвитку Карпато-Української держави впродовж жовтня 1938 – березня 1939 рр., участь українців Східної Галичини в обороні Карпатської України, усебічна підтримка національно-визвольної боротьби закарпатських українців світовими українськими організаціями – ці питання об'єднані однією темою та висвітлені в пропонованій науковій праці. Автори досліджують окремі аспекти становлення державної служби Карпатської України через призму українсько-чехословацьких відносин. У виданні відображено славетні й трагічні сторінки історії національно-визвольних змагань закарпатських українців напередодні Другої світової війни.

Монографія є важливою, адже йдеться про історію краю, яку не слід забувати, а навпаки, пам'ятати та шанувати. Тож приємно, що героїчні сторінки минулого закарбовані для прийдешніх поколінь на паперових аркушах нового видання.

Сніжана БЕЗКРОВНА,
студентка
відділення журналістики.

24 червня розпочалася реєстрація для участі у вступних іспитах та творчих конкурсах вступників на основі ПЗСО

Інформуємо абітурієнтів на основі повної загальної середньої освіти про те, що 24 червня 2021 року розпочалася реєстрація вступників на основі ПЗСО для:

- складання вступних іспитів;
- проходження творчих конкурсів.

Для того, щоб мати можливість подати заяву, необхідно зареєструватися за покликанням https://vstup.uzhnu.edu.ua/users/sign_up, використовуючи електронну адресу в поштової службі Gmail, та під-

твердити обліковий запис.

Докладно про реєстрацію – за покликаннями на офіційному сайті УжНУ:

- реєстрація для складання вступних іспитів;
- реєстрація для проходження творчого конкурсу.

Також нагадуємо, що створення електронних кабінетів буде можливим із першого липня, а подача заяв в електронній або паперовій формі триватиме з 14 до 23 липня.

Приймальна комісія ДВНЗ «УжНУ».

ФОТОФАКТ

На факультеті міжнародних економічних відносин Ужгородського національного університету відкрили кабінет українсько-польської дружби. Це сприятиме поглибленню відносин між двома сусідніми народами на території Закарпаття. До заходу долучилися проректор нашого вишу Мирослава Лендбел, декан факультету міжнародних економічних відносин Микола Палінчак, а також консул Генерального консульства Республіки Польща у Львові Томаш Коваль, голова Закарпатської обласної ради Олексій Петров, начальник управління єврорегіональної співпраці облдержадміністрації Олександр Білак, інші запрошені гості.

Сніжана БЕЗКРОВНА,
студентка відділення журналістики.

нула атестаційні та конкурсні справи. Серед іншого: затверджено вартість оплати за навчання на черговий навчальний рік, зміни до Правил прийому в 2021 р., уточнено теми дисертаційних досліджень.

Під час червеневого засідання вченої ради УжНУ делегати підтримали висунення в.о. ректора професора Володимира Смоляка на вакансію члена-кореспондента Національної академії медичних наук України зі спеціальності «Нейрохірургія» (відділення клінічної медицини).

Було оголошено переможців конкурсу «Краща монографія 2020 року». Серед природничих наук першість здобула праця «Copper and Silver Containing Superionic Conductors: Preparation, Structure and Physical Properties / Міде- та срібловмісні суперіонні провідники: приготування, структура та фізичні властивості». Монографію І.Студеняк зі словацьким колегою В.Ліси видали в Кошице. Друге місце в конкурсі мають В.Русин, В.Корсак, І.Кополовець, П.Берек за «Хірургію гілок дуги аорти».

Із-поміж монографій гуманітарного спрямування тріумфувала «Українська греко-католицька церква: минуле і сучасне» (автори М.Вегеш, Н.Концур-Карабонич, В.Марчук, М.Палінчак, Я.Голонич). «Срібло» розділили «Абревіатури в латинській мові» М.Ухаль та «Історія України: Се-

рія 1. Долітописна історія: монографія у 4-х томах» С.Федаки. «Бронзовими» призерами стали три праці: «Четверте покоління прав людини: особливості правового регулювання, проблеми та перспективи розвитку в сфері охорони здоров'я» (за загальною редакцією С.Булеци, М.Менджул), «The Chinese threat in the modern international economic relations (social-economic view)» (М.Палінчак, М.Король, Ян Голонік, О.Посипанко), «Замки Закарпаття: від Боржави до Тиси (оборонні споруди на Соляному Шляху)» (І.Прохненко, М.Жиленко, В.Мойжес). Усіх ужнівських авторів відзначили преміями. Науковці продовжують трудитися, тож учена рада рекомендувала до друку нові видання.

Крім того, під час цього засідання затвердили ліміт стипендіатів на призначення академічних стипендій на липень–серпень 2021 р. та перший семестр 2021/2022 навчального року. Виплати отримуватимуть 45 % контингенту студентів-«державників». Також затвердили кандидатів на призначення іменних стипендій здобувачам фаху за результатами літньої сесії.

Прийнявши низку рішень, учена рада вирушила на канікули. Тож про результати чергового засідання повідомимо вже восени.

Ольга БРАЙЛЯН,
магістр журналістики.

Любов – це... УжНУ!

...Мокрі сходи із запахом щойно помитої водою дошки з крейдою (бо тут завжди чисто!) Поспішливий стукіт вишуканих жіночих підборів, виважений – елегантних чоловічих мештів, а нині дедалі частіше – швидкий, зручний, тихий рух кросівок чи кедів. Кожен крок відлунює в серцях ритмом серця, яке колись чи тепер навіки воєдино з Ним. Принаймні я, одна з тисяч народжених у Ньому з чітко окресленою власною самістю, запам'ятаю Його за цим описом... Його, котрого зведемо надто просто; однак у формі тих чотирьох літер відомої до найпотаємніших куточків душі аббревіатури – УжНУ – відчуваємо... себе – такими, якими стали нині. У вас теж щось «ойкнуло» усередині? Тоді гайда читати далі: крізь шепіт звукопоглинальних стін та перегляд одного фільму!

Надпис «конференцзал» на 2 поверсі ректорату завжди був орієнтиром для батьків, друзів, котрі поспішали вітати випускників; зрештою, ті, хто чимчикував туди по свій омріяний диплом; чи ж просто, кого підтискав у метушливих буднях час у необхідності прибутти на «велику» вчену раду. Усі, мабуть, пам'ятають, темне приміщення, де зробити фото когось зі сцени чи глядачів на телефон – варіант, коли одразу підписується під заявою «невдала спроба». А хто зручно вмощувався на задніх рядах, міг потрапити на німе кіно. Тепер усе по-іншому!

...Звичайний червневий четвер. Напередодні Дня журналіста. Уже за пів години до урочистостей зал майже повний. І переважно в рядах – випускники УжНУ. Їх запросили на презентацію документальної стрічки. «Бонус» поки в таємниці: «Зручні крісла, світлі-світлі...», «ого, яке освітлення!», «як приємно тут опинитися!», «о! Шумицька – як завжди, у чудовій формі, світла така!», «не знаєш, що за фільм?», «давно не бачились! Благо, уже можемо зустрітися наживо!» Так і не помічаєш: на сцені заступник декана філфаку Олег Хававчак розпочинає свято. Запрошує до слова «людину, за котрою хочеться йти», – ректора Володимира Смоланку. Пам'ятати історію й міцно, мов батька, тримати за руку модерність – коротко про стиль повсяк-

денного життя альма-матер.

...Інтрига про фільм витримана до останньої секунди. Хто головний герой, хто озвучував кінострічку? Усе – під грифом «секретно!» І ось перші кадри... Та фундаментальні слова професора Івана Мешка (на 96 році життя!): «Якщо глобально оцінювати, то в Закарпатті і по сьогоднішній день немає установи, немає закладу, немає підприємства, немає організації, немає події, яка може стати поруч з Ужгородським національним університетом».

У темній залі з романтичним освітленням (на час перегляду; ну що ж, справжній кінотеатр!) усвідомлюю: я – в уявній капсулі часу, де закодовані символи тривалістю в понад 75 років. Тоді не вистачало підручників, були проблеми із житлом, опалюванням... Тепер через карантин бракувало можливостей для безпосереднього спілкування. Декан філологічного факультету Галина Шумицька окремо розповіла: «Якийсь такий дивний збіг. Ми, коли читали історичні матеріали, то бачили: 75 років тому ніяк не вдавалося розпочати навчальний рік. Перекладали його в силу тих чи інших обставин, тому що не дозволяли умови. А нині ректор кілька разів відтермінував святкування ювілею університету у зв'язку з тими реаліями, які мали ми».

70 літ тому у виші вручали дипломи першим випускникам. Їх тоді нараховувалося більш

ніж 60. Нині ж – тисячі. Колись в УжДУ навчалися переважно вихідці із Закарпаття, сьогодні – із різних куточків світу. І діагоналі доль усіх у різні часи такі перетинаються в одній точці спільного університетського виміру. Група творців фільму – працівники Медіацентру. Документальна стрічка особлива тим, що її експерти – ті, хто знає й відчуває історію альма-матер. «Вони (герої фільму – прим. авт.) розповідали з душею. Була вражена: у центрі їхніх розповідей справді – університет! Не «я», а університет і люди, із якими я працював та працюю. Тобто основним концептом нашого фільму є альма-матер», – твердить Г.Шумицька.

Документальна стрічка наповнена затишком... Тим самим університетським затишком, який можна відчути крізь роки. І споглядати історію вишу через напівпрозорі скельця. Серед тих, хто працював над графікою фільму, – доцент кафедри журналістики Леся Гичко. Поділилася ексклюзивним мистецьким тлумаченням: «Ми всі любимо слухати історію. І цю історію треба подати напівпрозором. Тобто ми дивимося крізь роки, як розвивався університет. Це може бути названо фільтрами чи ще чимось... Здається, є певна перепона, але насправді – ні. Це те, крізь що ми дивимося. Тому

у фільмі використано ефект накладання напівпрозорих скельць. Проте скельця не прості, вони утворюють логотип УжНУ. Тобто все, що задіяно в нашій історії, ми постаралися втілити в графічному виконанні».

Назва стрічки – «Ужгородський університет – у поступі до визнання». Якщо коротко, то вона про те, як альма-матер ставала собою нинішньою. Спершу – загальнодержавного значення, а нині – солідною міжнародною навчально-науковою інституцією. Документальна стрічка – частина святкування 75 річчів університету (перенесеної через карантин).

Обличчя й голос фільму – Володимир Смоланка. Ректор зізнається: «Символічно, що презентуємо фільм у вже оновленому залі. Так демонструємо й наше бажання постійно бути прогресивними. Певною мірою це приміщення й знаменує відповідний процес».

Отож про залу... Раніше поміщалося понад 600 крісел. Тепер кількість менша, утім, сидіння ширші, зручніші та м'якші. Ще одна суттєва новація – акустика. Повністю оновлені стіни: замінені на звукопоглинальні.

У такому новому приміщенні отримали й перші нагороди (це, власне, той «бонус» до перегляду фільму!) випускники-медійники з нагоди профе-

сійного свята. Серед відзначених, до прикладу, Роман Сов'як, нині автор і ведучий програми «У мережі» на телеканалі TV21 Ungvár. Журналіст констатує: «Університет – значна частина міста. Вдумайтеся: чотирнадцять тисяч студентів, «плюс» викладачі. Тобто це 10–15 % жителів. Відповідно ці люди впливають на наше життя. А ще експертне середовище – тільки у нашому закладі. Тож ужнівці й стають героями моєї програми зокрема. Узагалі виш – те місце, від якого не можеш відкараскатися вже ніколи. Це твоя альма-матер. Будеш переживати всі злети й падіння зі своїм університетом».

УжНУ, своєю чергою, теж переживає всі злети та падіння своїх дітей-випускників. Це така собі взаємна турбота. Студентські спогади – спосіб зіграти душу, що не має терміну придатності. Виш годує знаннями все життя й навчає готувати на кухні професійного вдосконалення самостійно. Правда, ви здогадуєтеся: усе вищеперераховане (уміння виявляти турботу, зокрема зіграти, годувати) – це... сигнал, що передається від університету до всіх, хто з ним пов'язаний, через вай-фай із простим, водночас безмірно глибоким паролем – «любов». Ви вже приєдналися, еге ж?!

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Журналістів альма-матер нагородили в області до професійного свята

До Дня журналіста за сумлінну працю та вагомий внесок у розвиток медіасфери нашого краю голова обласної державної адміністрації Анатолій Полосков вручив подяку Юрію Бідзілі, професорові, доктору наук із соціальних

комунікацій, завідувачеві кафедри журналістики філологічного факультету; почесну грамоту – Віталію Завадяку, заступникові головного редактора Медіацентру УжНУ, викладачу кафедри журналістики; Вікторії Кенідрі, журналістці

Медіацентру УжНУ, голові студентської ради альма-матер. Крім того, за сумлінну творчу працю, активну громадянську позицію, високий професіоналізм із нагоди Дня журналіста від Закарпатської обласної ради виконувач обов'язків го-

лови ради Андрій Шекета нагородив подякою Володимира Тарасюка, головного редактора газети «Погляд», спортивно-го оглядача «Телерадіокомпанії Данію»; та Мирославу Гараздій, кореспондентку «Телерадіокомпанії Данію», коректорку уні-

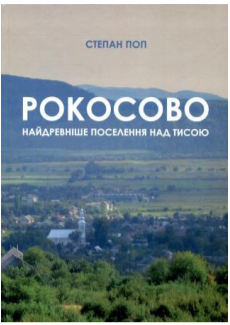
верситетської газети «Погляд».

Вітаємо представників відділення журналістики, нашої газети з нагородами та всім медійникам із професійним святом!

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Степан Поп: «Головне в науці — виконувати не дисертацію, а власне наукову роботу...»

« Якщо володієте знаннями, дайте іншим запалити від нього світильники», — переконував англійський історик Томас Фуллер. Уже 55 років заслужений діяч науки й техніки України, доктор фізико-математичних наук, професор, засновник географічного факультету УжНУ, нинішній завідувач кафедри фізичної географії та раціонального природокористування Степан Поп передає світло сотням послідовників. При тому вчить любити рідну землю. У 2019 році дослідник видав книжку про свою батьківщину — «Рокосово — найдревніше поселення над Тисою», що стала однією з найкращих у конкурсі підручників та навчальних посібників альма-матер-2020. На прикладі цього видання й загалом дослідницької діяльності говоримо зі Степаном Степановичем про специфіку наукової праці.

— **В інтернет-джерелах зазначено: Ви є автором і співавтором понад 400 наукових статей, 7 винаходів і патентів...**

— Інформація про кількість опублікованих мною наукових, навчально-методичних, монографічних матеріалів та винаходів, яка за весь час науково-педагогічної діяльності є дійсно значною, уважаю, не є актуальною, хіба що для певних рейтингів. Дотепер не публікував жодних особистих бібліографічних видань, як це прийнято, до ювілеїв. У вузькопрофесійній діяльності наукова спільнота добре знає, хто чого досягнув, і кількість — не головний показник роботи. Суспільство більше цікавить, що ми робимо для розвитку Закарпаття, покращення життя краю. Тому про мою діяльність як фізика знають переважно фізики, а про громадську та організаційну складову в галузях екології, раціонального природокористування та розвитку й становлення географічної науки і освіти на Закарпатті — чимало краян. І це

нормально. Адже результати тривалої наукової діяльності у сфері, до прикладу, фізики, додали дециденту до науково-технічного прогресу загалом, наприклад, до покращення якості пристроїв електроніки.

— **Як би охарактеризували коло Ваших наукових зацікавлень?**

— Останні 30 років моя робота була зосереджена на регіональних проблемах. Спочатку, у 1990-ому долучився до відповідної діяльності як голова постійної депутатської комісії облради з питань екології та раціонального природокористування; через кілька років додалося турбот з історії створення Закарпатського еколого-виробничого центру (і керівництво ним). Згодом, у 2004 році, я ініціював та реалізував проект із відкриття географічного факультету, і УжНУ став повноцінним класичним вишем, у якому готують фахівців з усіх природничих спеціальностей. Без перебільшення значачу, що якби тоді мене не підтримали на всіх рівнях: від ректорів (які змінювалися щороку) до міністра, то географічного факультету в нас не було б і сьогодні...

— **Значний внесок Ви зробили й численним науковим доробком, про що йшлося вище. А тепер ось конкретно: візьмемо книжку «Рокосово —**

найдревніше поселення над Тисою». Як довго працювали над її створенням?

— Над виданням про село Рокосово, на полях якого полягли січові стрільці, боронячи Карпатську Україну, почав працювати ще 2014 року. Розпочав із вивчення цікавих матеріалів у Науковій бібліотеці УжНУ, залучаючи й студентів-географів. Потім шукав джерельну базу в обласному архіві, зокрема в бергівському його відділі. Очікував видати книжку в 2016-ому, але цього не сталося через відсутність коштів. Утім, такі реалії посприяли продовженню вивчення іншої джерельної інформації. Удалося знайти ще чимало нових цікавих матеріалів, по-знайомитися в Національному археологічному музеї НАН України зі знахідками артефактів раннього палеоліту поблизу Рокосова, разом із головою села отримати в 2019 році грант на створення туристичного маршруту до стоянок первісної людини та видати працю з кольоровими ілюстраціями. Вона була здана до друку в кінці того ж року, а її підготовка з перервами тривала майже 5 літ.

— **Згадане видання — про Ваше рідне село. Коли і як виникла ідея праці?**

— Задум книжки про село, де народився, минули мое

дитинство і юність, здобув середню освіту, виник після того, як побачили світ дві книжки про Рокосово, написані вчителями школи. Їм не вдалося виконати необхідні історико-краєзнавчі дослідження й зробити комплексний опис історії й становлення цього славного місця над Тисою, де поселилася первісна людина понад мільйон років тому. Я мав таку можливість і зрозумів: повинен це зробити для наступних поколінь односельців.

— **Звідки взагалі черпаєте ідеї для статей, видань?**

— У процесі постійної наукової роботи, спілкування з різними особистостями на наукових форумах, критичного осмислення того, що відбувається навколо нас, у країні, світі загалом. Важливо також, наскільки твоє бачення процесів та подій цікавить інших, чи звертаються до тебе з проханням надати певні послуги, консультації.

— **Які б етапи підготовки монографії виокремили?**

— Якщо йдеться про останню працю, завершальна підготовка видання була найбільш насиченою та плідною. Адже, отримавши грант на створення маркованого туристичного маршруту та книжки, мав одночасно готувати самостійно макет, їздити в село для прокладання маршруту, готувати до нього матеріали для інформаційних стендів, потім допомогти промаркувати й установити їх. На початку 2020 року вдалося презентувати книжку на малій батьківщині. Хустська телекомпанія підготувала сюжет. В Ужгороді організувати анонсовану презентацію в обласній бібліотеці завадила локдаун.

— **Ви є автором як одноосібних, так і колективних наукових праць. Чим робота над останніми відрізняється від індивідуальної?**

— Маю досвід підготовки колективних видань, таких як монографії, збірники наукових праць та як головний редактор «Вісника Ужгородського університету. Серія Географія. Геодезія. Природокористування». Самому працювати легше — однозначно. Розподілити завдання між виконавцями також не складно, коли є чітке уявлення про формат та сутність видання. Однак кожний

виконавець має індивідуальний стиль викладу матеріалу. Відповідно загальна редакція може вимагати кропіткої праці для надання їй досконалості та усунення помилок, забезпечення точності покликань на використані джерела, рівноцінності ілюстративних, зокрема й картографічних матеріалів. Краще залучати відповідних фахівців для вичитування та в цілому коректури тексту, однак це потребує додаткових коштів, яких завжди не вистачає.

— **Щороку в університеті збільшується кількість аспірантів, і нині їх понад 600. Що порадите молодим науковцям, які готують дисертаційні дослідження?**

— Насамперед виконати належно дослідження з обраної проблематики й здобути нові знання. Відтак опублікувати їх та апробувати на форумах з участю вузькопрофільних фахівців, котрі звернуть увагу на упущення або цінності, що залишилися поза увагою автора. Тоді, проаналізувавши наукову та практичну значущість власних здобутків, сформувавши зміст праці в частині оригінальних результатів, тобто визначити, у якому розділі й параграфі викласти, проілюструвати ті чи інші важливі результати досліджень. У процесі написання обов'язково настає поглиблене розуміння й потреба з логічних міркувань щось переставити з одного розділу в інший. Перший із них у дисертаційному дослідженні здебільшого присвячують аналізу результатів праць попередників, котрі розробляли певну проблематику, і методології досліджень. Таку частину можна писати раніше за оригінальні розділи. Однак при завершенні дисертації потрібно доопрацювати цей аналітичний розділ, урахувавши вже описані власні результати досліджень під кутом зору порівняльного аналізу, уточнення формулювання новизни й практичної цінності результатів. А головне в науці — виконувати не дисертацію, а власне наукову роботу, що призведе до таких підсумків, які буде легко оформити в конкретній завершеній здобутку і захистити на здобуття доктора філософії.

Ольга БРАЙЛЯН,
магістр журналістики.

День Європи, національна кухня й студенти-полоністи УжНУ

Цьогоріч акцент свята Дня Європи з-поміж іншого фокусувався на національних стравах. Французькі круасани, румунська мамалига, польські пироги з найрізноманітнішими начинками тощо — усім цим можна було поласувати на Театральній площі в Ужгороді.

Смачне свято організувала Закарпатська обласна державна адміністрація. Зрозуміло, студенти, які вивчають польську, угорську, словацьку, румунську мови та культури на філологічному факультеті й учні польськомовної Ужгородської школи № 5, не оминули згаданого заходу. Ба більше, виконували благородну місію. Молодь виявила ініціативу, аби виручені кошти віддати на лікування студентки географічного факультету, у котрій виявили онкологічне захворювання. «Байдужих не було. Ми просили пожертвувати хоч би 15 гривень, але багато відвідувачів дарували і по 50, і по 100, і навіть по 200 гривень. Ми були розчулені, дякуємо всім, хто відгукнувся й став благодійником», — розповідає Ніколетт-Емілія Марко, першокурсниця кафедри слов'янської філології та світової літератури філологічного факультету УжНУ.

На площі влаштували вікторину на знання європейської культури. Хто правильно відповів на запитання про життя в Європі, той отримував приз — пряник із зображенням карти європейського континенту.

«У розставлених наметях охочих пригощали національ-

ними стравами: угорськими ковбасками, італійською піцою, українськими варениками із салом. Наша ятка — Польща — пропонувала польські пироги з вишнею, зі сметаною та горіховою присипкою. Ми переживали, чи сподобається, але даремно: страва йшла «на ура» — смакувала і малим, і дорослим», — поділилася враженнями Н.-Е.Марко.

Крім того, відвідувачі в кожному з наметів могли переглянути буклети про ту чи іншу країну (перераховано, приміром, десять унікальних фактів, фірмові національні страви). І в цілому свято запам'яталося й подарувало приємні враження ще не на один день.

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Фото з фейсбуку

Із початком літа в розпалі студентська практика. Інженерно-технічний факультет – не виняток. Так, другокурсник Тарас Міщанин виконував практичне завдання з інженерної геодезії. А саме: із колегами розмічав територію та за допомогою теодоліта збирав дані для подальшого опрацювання й створення плану ділянки під будівництво.

Марія БОНДАРЕНКО,
студентка відділення журналістики.

ФОТОФАКТ

Вакцинація: студентський досвід

23 червня відбувся брифінг щодо відкриття Центру вакцинації в Ужгороді з волонтерами, серед яких були й студенти УжНУ, котрі безпосередню долучилися до організації роботи.

Спікерами заходу виступили другокурсники відділення журналістики Артур Логойда, Діана Маловічко та Єлизавета Адженилок. Остання, зокрема, зазначила: «Я працювала волонтером у групі опитування та анкетування. У ці вихідні вдалося вакцинувати 720 людей. Зробити щеплення можуть усі охочі, навіть ті, хто не зареєстрований у додатку «Дія». Головне – мати із собою паспорт та ідентифікаційний код».

Д.Маловічко, своєю чергою, теж поділилася враженнями: «Варто зазначити, що люди хвилювалися перед вакцинацією. Майже всі ставили запитання:

«Якою саме вакциною?», «Чому вона?», «Чому до нашої області не завозять іншу?» Більшість тих, хто прийшов, – молодь. Це свідчить, що юнаки та дівчата стають свідомішими, розуміють важливість щеплення».

А ось Артур Логойда розповів про власний досвід отримання першої дози вакцини: «Насправді це оперативна процедура. Від реєстрації до вакцинації минуло приблизно 10 хвилин. Було зовсім не боляче. Побічних реакцій я не спостерігав, але залишився про всяк випадок на 30 хвилин. Тільки трохи боліла рука в місці уколу».

Наприкінці заходу журналісти ставили запитання спікерам щодо мотивів вакцинації та волонтерства.

Марія БОНДАРЕНКО,
студентка відділення журналістики.

Студенти УжНУ побували в Чорнобилі

2 червня на семінарі-тренінгу «Чорнобиль: проблеми, перспективи, технології захисту довкілля» (до 35-ої річниці пам'яті жертв та постраждалих унаслідок аварії на ЧАЕС і відзначення Дня охорони навколишнього середовища) студенти УжНУ відвідали зону ЧАЕС та Чорно-

бильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник.

Учасники також ознайомилися з особливостями досліджень Центральної аналітичної лабораторії.

Марія БОНДАРЕНКО,
студентка відділення журналістики.

Гори кличуть на практику

Практика часто стає неабияк важливою для першокурсників, які пробують сили в професії, закріплюють здобуті знання, відкривають щось нове. Чудово розпочали літо студенти географічного факультету, провівши чотири дні в поході.

Досліджували Карпати, підкорюючи найбільшу вершину України – Говерлу. Крім 2061-метрової вершини, відвідали й музей екології гір та історії природокористування в Рахові. У виставкових залах здобувачі фаху ознайомилися з історією формування, геологією, геоморфологією Карпатських гір, побачили основні типи ландшафтів, вивчили флору і фауну. До того ж мали змогу відчути самотність традиційного господарства: тваринництва, землеробства, лісочористування.

Першокурсниця спеціально-

ті «Середня освіта (Географія)» Євгенія Підперигора розповіла: «Похід видався просто чудовим! Із погодою пощастило, було тепло, тільки вночі трішки холодно. Пейзажі природи, які перед нами відкривалися під час підйому на Говерлу, не можливо передати жодною камерою, їхня краса заворожує. Для нас це був перший досвід. І хоч поверталися на базу втомлені, але з великим бажанням та впевненістю підкорити Карпати через рік. Від усієї групи дякую викладачам, інструкторам Михайлові Михайловичу й Василю Васильовичу за те, що допомогли пізнати нове, незвичайне й незабутнє, підтримували під час підйому, максимально вичерпно відповідали на «мільйони» запитань».

Ольга БРАЙЛЯН,
магістр журналістики.

Із командною «бронзою» та з індивідуальними рекордами

Пауерліфтери УжНУ тріумфально повернулися з чемпіонату України

Коломия приймала учасників чемпіонату України з класичного пауерліфтингу серед студентів закладів вищої освіти. Честь нашого університету захищали троє дівчат і хлопець.

Так, Едіта Ковач, студентка 4 курсу факультету здоров'я та фізичного виховання, стала чемпіонкою України у ваговій категорії до 69 кг та віцечемпіонкою в абсолютній першості серед спортсменок усіх вагових категорій. Крім того, у змаганнях жінок, які відбувалися одночасно, потрапила до чільного квартету. А ще в присіданні серед дорослих спортсменок виграла срібну медаль.

Інші представниці названого факультету – третьокурсниця Наталя Мага (до 63 кг) та Олеся Янович (до 69 кг) стали віцечемпіонками. А Мирослав Лукеча, четвертокурсник медичного факультету, у ваговій категорії до 105 кг із сумою 585 кг фінішував бронзовим призером.

Андрій Федорішко, старший викладач студентської секції кафедри фізичного виховання, так прокоментував успіхи ужнівців: «Після чемпіонату в мене залишилися найпозитивніші враження. Своєю чергою, тому, що в Ко-

ломиї завжди такі заходи відбуваються на високому рівні. Слід ще наголосити: Наталя та Олеся вперше взяли участь у чемпіонаті України, а Едіта – у триборстві, та я задоволений їхнім виступом. На відміну від Мирослава, який уже втретє виступив на цих змаганнях, Олеся та Наталя надзвичайно хвилювалися, але повторюся, добре показа-

ли себе. Загалом кожен установив власні рекорди».

У командній першості збірна пауерліфтерів УжНУ посіла третє місце серед 22 закладів вищої освіти країни. Вітаємо наших представників, і хай їм надалі переможно підкорюється штанга.

Сніжана БЕЗКРОВНА,
студентка відділення журналістики.

Шукаємо волонтерів безоплатної правової допомоги!

Зaproшуємо до співпраці студентів, які бажать розвиватися та допомагати жителям Закарпаття дізнаватися більше про їхні права.

Учасники проекту здобудуть:

- унікальний досвід співпраці із системою БПД;
- можливість покращити рівень правових знань;
- шанс розширити ділові контакти, покращити навички комунікації.

Завдання волонтерів визначатимуться з урахуванням їхніх побажань, досвіду роботи, освіти, ділових якостей тощо. Зокрема це може бути: залучення до діяльності центру з надання БВПД у забезпеченні доступу

людей до БПД; проведення правовосвітницької роботи; організація надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги тощо.

Як стати волонтером БПД

1. Заповнити анкету: <https://cutt.ly/hlq3RxH>;

2. Пройти дистанційний курс «Основи волонтерської діяльності» та отримати електронний сертифікат: <http://academy.legalaid.gov.ua>;

3. Пройти співбесіду з представником центру із надання безоплатної вторинної правової допомоги (БВПД).

Якщо співбесіда мине успішно, центр з надання БВПД укладе з волонтером письмовий

договір та видасть відповідне посвідчення.

Докладніше про проект «Волонтер БПД» можна дізнатися:

- на сайті системи надання безоплатної правової допомоги за покликанням: <https://cutt.ly/vlzStFE>;
- або в найближчому центрі з надання БВПД. Знайти можна на мапі або в переліку центрів.

Пишіть на пошту: office.zakarpatty@legalaid.uz.ua; телефонуйте: 0312-643-250; або завітайте до Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області за адресою: м.Ужгород, вул. Загорська, 51 (II поверх).

